Mingəçevir Dövlət Universiteti sürətlə modernləşir

Dünyanı bürümüş COVID-19 infeksiyasına qarşı mübarizə tədbirlərinin davam etdirilməsi ali təhsil müəssisələri qarşısında yeni çağırışlar yaratmış, əvvəlki dövrlərdə rast gəlinməmiş vəzifələrin icrasını qaçılmaz etmişdir. Başqa sözlə, universitetlər qısa müddətdə mövcud reallıqlara uyğunlaşmağa, tədris prosesinin davamlılığının təmin edilməsi üçün bütün mümkün resursları səfərbər etməyə, rəqəmsallaşmanı sürətləndirməyə, məsafədən təhsilin təşkili üçün çevik və qeyri-ənənəvi qərarlar qəbul etməyə çalışır.

Ölkəmizdə 2020/2021-ci tədris ilinin başa çatan payız semestri pandemiya dövrünün mövcud çətinlikləri ilə yanaşı, müzəffər Ali Baş Komandanımızın və rəşadətli Azərbaycan Ordusunun sayəsində möhtəşəm tarixi Zəfərin əldə edilməsilə nəticələnmiş 44 günlük Vətən müharibəsi ilə yadda qalmışdır.

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti cənab İlham Əliyevin yeni dərs ilinin başlanması və Bilik Günü münasibətilə 15 sentyabr 2020-ci il tarixli müraciətində qarşıya qoyduğu vəzifələrdən irəli gələrək, cari tədris ilinin payız semestri ərzində ali təhsil prosesinin təşkili zamanı tələbələrin müasir bilik və bacarıqlar əldə etməsi, gənclərin sağlamlığı və inkişafı ilə yanaşı, onların milli-mənəvi dəyərlərimiz əsasında və vətənpərvərlik ruhunda tərbiyə olunmasının prioritetliyi təmin edilmişdir.

Yeni dövrün ali təhsil müəssisəsinə çevrilməyi, qabaqcıl paytaxt universitetləri səviyyəsində ali təhsil xidmətləri göstərməyi, şəhər və ətraf rayonların hərtərəfli inkişafına töhfənin artırılmasını strateji vəzifələr olaraq müəyyənləşdirən Mingəçevir Dövlət Universiteti (MDU) fəaliyyətini milli ali təhsilimizdə müşahidə olunan inkişaf trendlərini, beynəlxalq ali təhsil məkanında baş verən dəyişikliklərə əsaslanan yeni çağırışları, eləcə də universitetin mövcud və potensial imkanlarını əhəmiyyətli dərəcədə nəzərə almaqla həyata keçirir.

Cari tədris ilinin payız semestri ərzində mövcud şərtlər daxilində tədrisin keyfiyyətinin yüksəldilməsi, elmi fəaliyyətin səmərəliliyinin artırılması, maddi-texniki bazanın gücləndirilməsi, professor-müəllim və inzibati-texniki heyət üzvlərinin həvəsləndirilməsi və sosial rifahının yaxşılaşdırılması, yerli və xarici universitetlərlə qarşılıqlı faydalı əməkdaşlığın genişləndirilməsi, özəl və dövlət qurumları ilə səmərəli işbirliyinin yaradılması modernləşməkdə olan MDU-nun prioritet fəaliyyət istiqamətləri kimi müəyyən edilmişdir.

Əmək bazarının tələblərinə uyğun yüksəkixtisaslı və rəqabətqabiliyyətli kadrların hazırlanması, təhsilalanlara müasir bilik və bacarıqların ötürülməsi, onların karyera inkişafına və məşğulluq problemlərinin həllinə dəstək göstərilməsi, universitetin innovasiya potensialının genişləndirilməsi istiqamətində birgə layihələrin reallaşdırılmasına böyük üstünlüyün verilməsi, bütövlükdə MDU-nun cəlbediciliyinin artmasına, cəmiyyət həyatında faydalı rolunun güclənməsinə və regional eko-sistemin mühüm aktorlarından birinə çevrilməsinə hədəflənmişdir.

Hazırda universitetdə iqtisadiyyat, mühəndislik və pedaqoji profilləri əhatə edən 23 ixtisas (bakalavriat) və 12 ixtisaslaşma (magistratura) üzrə kadr hazırlığı həyata keçirilir. Üç fakültənin, on kafedranın mövcud olduğu universitetdə ümumilikdə 2600-dən artıq tələbə və magistrant təhsil alır. Cari tədris ilində universitetə yüksək balla qəbul olan və "Gələcəyin müəllimi" təqaüdünə layiq görülən tələbələrin sayında artımın müşahidə edilməsi son dövrdə MDU-nun imicinin yüksəldilməsi istiqamətində görülən işlərin müsbət nəticəsi kimi qiymətləndirilir.

Pandemiya şəraitində universitetin əsas vəzifəsi tədrisin keyfiyyətli şəkildə davamlılığının təmin edilməsi, məsafədən təhsil prosesində tələbələrin yüksək fəallığına və mənimsəmə səviyyəsinə, biliyin qiymətləndirilməsi prosesinin optimal həllinə nail olunmasından ibarət olmuşdur. Hesab etmək olar ki, bütün mümkün online kommunikasiya alətlərindən istifadə, müasir informasiya-kommunikasiya texnologiyalarının tətbiqi, infrastruktur imkanlarının və kadr potensialının səfərbər olunması sayəsində MDU bu vəzifələrin öhdəsindən uğurla gələ bilmişdir.

"Xüsusi karantin rejimi dövründə Azərbaycan Respublikasının ərazisində fəaliyyət göstərən təhsil müəssisələrinin fəaliyyətinin təşkilinə dair əlavə tədbirlər barədə" Nazirlər Kabinetinin 29 oktyabr 2020-ci il tarixli Qərarına əsasən payız semestrində MDU-da tədris prosesi məsafədən təşkil olunmuşdur. Təhsil Nazirliyinin müvafiq dəstəyi ilə universitetdə bakalavriat və magistratura səviyyələri üzrə tədris davamlı surətdə "Microsoft Teams" platforması üzərindən həyata keçirilmişdir.

Mövcud qanunvericiliyin tələbləri və aparıcı ali təhsil müəssisələrinin müsbət təcrübəsi əsasında universitetdə yeni tədris ilinə hazırlıqla bağlı müvafiq əmrin verilməsi və buna əsasən tədris prosesinin təşkilinə dair qarşıya konkret vəzifələrin qoyulması, struktur bölmələr arasında funksional iş bölgüsünün dəqiq aparılması tədrisin təşkilində səmərəliliyin artırılmasına səbəb olmuşdur. Universitetdə tədrisin məsafədən təşkili ilə bağlı atılan məqsədyönlü, ardıcıl və çevik addımların sayəsində təhsilverənlərin və təhsilalanların onlayn dərslərdə yüksək iştirakçılıq səviyyəsi müşahidə edilmiş, müəllimlərin 95-100 faizi, tələbələrin isə 85-90 faizi məsafədən təhsilə cəlb olunmuşdur. Semestr ərzində müvafiq fənlər üzrə mühazirə mətnləri, təqdimatlar, eləcə də dərslik və dərs vəsaitlərinin elektron formatda bütün tələbələrə çatdırılması təmin edilmiş, MDU-nun professor-müəllim heyəti tərəfindən hazırlanan videodərslərin bazası genişləndirilmiş və ümumilkdə 1500-dən artıq videodərs çəkilərək tələbələrin istifadəsinə verilmişdir.

MDU-da 2020/-2021-ci tədris ilinin payız semestrinin imtahan sessiyası mövcud qaydalara uyğun təşkil edilmiş, tələbələrin biliyinin qiymətləndirilməsində şəffaflığı və obyektivliyi təmin etmək, yarana biləcək neqativ halları operativ surətdə aradan qaldırmaq məqsədilə zəruri tədbirlər görülmüşdür. Universitetdə İmtahan Qərargahı, "Qaynar xətt" və Appelyasiya Komissiyasının çevik və operativ fəaliyyəti təmin edilmiş, müəllimlərdən ibarət "İmtahanlara dəstək qrupu", gənc əməkdaşlardan ibarət "Texniki dəstək qrupu" və tələbələrdən ibarət "İmtahan könüllüləri" imtahan prosesinin səmərəli təşkilində mühüm rol oynayırlar.

Pandemiya şəraitində elmi istiqamət üzrə universitet fəaliyyətinin davamlılığı və səmərəliliyi diqqət mərkəzində saxlanılmışdır. Bu dövrdə MDU-da 10 kafedra tərəfindən ənənəvi formada reallaşdırılan elmi fəaliyyət çərçivəsində 2021-2025-ci illər üçün dörd elm sahəsi üzrə (təbiət elmləri, texniki elmlər, ictimai elmlər, humanitar elmlər) ümumilikdə 16 problemə dair 43 mövzunu əhatə edən perspektiv beşillik elmi-tədqiqat işlərinin planları hazırlanmış və təsdiq edilmişdir.

Müasirləşməkdə olan MDU-nun kadr potensialının gücləndirilməsi məqsədilə gənc əməkdaşların qabaqcıl universitetlərin doktoranturalarında təhsil almasına xüsusi diqqət yetirilmiş, universitet tarixində ilk dəfə olaraq bir əməkdaşımız Türkiyənin Qazi Universitetinin Təhsil Elmləri İnstitutunda "Təhsilin idarə edilməsi" ixtisası üzrə doktorantura ali təhsil səviyyəsinə qəbul olmuşdur.

Ötən ilin dekabr ayında MDU-da Azərbaycan xalqının Ümummilli Lideri Heydər Əliyevin anım gününə həsr olunmuş "Heydər Əliyev müasir Azərbaycan dövlətinin banisi, müstəqilliyimizin rəmzidir" mövzusunda onlayn formatda keçirilmiş elmi konfrans mühüm əhəmiyyət kəsb etmişdir. "Regional inkişafın təmin olunmasında innovativ tendensiyalar: reallıqlar və müasir çağırışlar" mövzusunda respublika elmi konfransı, "Tarixi qələbənin davamlı iqtisadi inkişafa potensial təsirləri" mövzusunda nəzəri-praktiki seminar, eləcə də qabaqcıl yerli universitetlər və sənaye qurumları ilə birgə ölkə və region iqtisadiyyatının aktual problemlərinə həsr olunan çoxsaylı elmi tədbirlər universitet kolektivi, ali təhsil və elmi ictimaiyyətin böyük marağına səbəb olmuşdur.

Semestr ərzində ölkəmizin qabaqcıl ali təhsil müəssisələrindən olan Bakı Dövlət Universiteti, Azərbaycan Dövlət İqtisad Universiteti, Azərbaycan Dövlət Neft və Sənaye Universiteti və Azərbaycan Texniki Universiteti ilə sıx qarşılıqlı faydalı əməkdaşlığın davam etdirilməsi MDU-nun potensialının gücləndirilməsi və kadr hazırlığının keyfiyyətinin yüksəldilməsi işinə əhəmiyyətli töhfə vermişdir.

Payız semestri ərəfəsində Avropa İttifaqının "Erasmus+" proqramı çərçivəsində reallaşdırılan "Sahil ekosistemlərinin iqlim dəyişikliyinə uyğunlaşması üçün geomənkan mühəndisliyi üzrə yeni kurslar" layihəsinə MDU-nun tərəfdaş qismində daxil edilməsi 2021-2023-cü illərdə Almaniya, Niderland, Litva və Rumıniya universitetlərinin müsbət təcrübələrinin öyrənilməsi, müvafiq ixtisaslar üzrə kurikulumların təkmilləşdirilməsi, laboratoriyaların və virtual otaqların yaradılması imkanlarını qazandıracaqdır.

Almaniyanın Siegen Universiteti və Prime Akademiyası ilə tərəfdaşlıq çərçivəsində reallaşdırılmış "Sahibkarlıq bacarıqlarının inkişaf etdirilməsi", Almaniyanın Beynəlxalq Əməkdaşlıq Cəmiyyətinin (GİZ) dəstəyi ilə həyata keçirilən "Karyera Mərkəzinin yaradılması və inkişafı" layihələri MDU-nun beynəlxalq əməkdaşlığının inkişafında yeni ənənələrin əsasını qoymuş və universitetin modernləşməsi prosesinə ciddi təkan vermişdir.

MDU Avropa Ali Təhsil Məkanı (EHEA) ölkələrinin Nazirlər Konfransında (Roma, İtaliya), Kəmər və Yol Universitetləri Alyansının (UAB&R) "Post-pandemiya dövründə beynəlxalq əməkdaşlıq və mübadiləyə yeni yanaşma" mövzusunda keçirdiyi beynəlxalq konfransda (Lanzhou, Çin) fəal təmsil olunmuşdur. Tədrisin məzmununun təkmilləşdirilməsi, eləcə də professor-müəllim və tələbə heyətinin praktiki bilik və bacarıqlarının inkişaf etdirilməsi məqsədilə MDU-da "Turizm sahəsi üzrə kadr hazırlığında yeni çağırışlar: təcrübə və karyera imkanları", "Microsoft Teams Proqramı və onun imkanları" və digər mövzular üzrə mütəmadi təlimlər həyata keçirilmiş, ingilis dili mütəxəssisi olan amerikalı professor tədris prosesinə cəlb edilmişdir.

Xüsusi qeyd etmək lazımdır ki, 30 illik Qarabağ həsrətinə son qoyulması və ərazi bütövlüyümüzün təmin edilməsi ilə nəticələnən 44 günlük Vətən müharibəsi dövründə MDU-nun tələbə, məzun və əməkdaşları həm ön cəbhədə, həm də arxa cəbhədə fəal iştirak etmiş, yüksək həmrəylik nümayiş etdirmişlər. Eyni zamanda koronavirus pandemiyasına qarşı mübarizə tədbirləri çərçivəsində MDU-da kollektiv və tələbə heyəti arasında mütəmadi maarifləndirmə tədbirləri həyata keçirilmiş, bütün tədris binalarında dəfələrlə tibbi-profilaktik və dezinfeksiya işləri aparılmışdır.

Fikrimizcə, mövcud reallıqların doğurduğu yeni çağırışlara və məhdudiyyətlərə baxmayaraq, cari tədris ilinin payız semestrində universitetdə bütün istiqamətlər üzrə fəaliyyətin davamlılığının təmin edilməsində Təhsil Nazirliyi, Mingəçevir Şəhər İcra Hakimiyyəti və digər qurumlarla tərəfdaşlıq mühüm rol oynamışdır. Dövlət və özəl qurumlar, qeyri-hökumət və gənclər təşkilatları, o cümlədən media ilə qarşılıqlı faydalı əlaqələrin genişləndirilməsi sürətlə modernləşən MDU-nun milli ali təhsilin ümumi mənzərəsində mövqeyinin güclənməsi üçün ciddi əsaslar yaradır.

Şahin BAYRAMOV,
Mingəçevir Dövlət Universitetinin rektoru

Karantin rejimi yumşaldılsa da, məsuliyyətimiz azalmamalıdır

Əvvəli 1-ci səh.

Hətta rəqəmlər gözləniləndən də bəzən yüksək oldu.

Azərbaycan dövlətinin ötən ilin bu vaxtlarından apardığı profilaktik tədbirlərin nəticəsi müsbət olduğu üçün Ümumdünya Səhiyyə Təşkilatı ölkəmizi infeksiyanın daha geniş yayılmasının qarşısının alınması istiqamətində gördüyü qabaqlayıcı tədbirlərə görə nümunə də göstərdi.

Təbii ki, yoluxmanın və ölüm hallarının ötən ilin yaz-yay aylarında azalması həmin qabaqlayıcı profilaktik tədbirlər, Nazirlər Kabineti yanında yaradılan Operativ Qərargahın qəbul etdiyi qərar və bəzi qadağalarla bağlı idi. Payız aylarına doğru, daha doğrusu, Ermənistanın yenidən Azərbaycan sərhədlərini pozaraq münaqişəni müharibə mərhələsinə gətirməsi kimi səbəblər pandemiyanın yenidən daha geniş məkanları bürüməsi ilə nəticələndi. Əhalinin pandemiyaya deyil, müharibəyə həssaslığı sanki "gözəgörünməz düşmən"lə savaşı arxa plana keçirdi.

2020-ci ilin Vətən müharibəsində qazandığımız Zəfər sevincləri koronavirusun az qala unudulmasına gətirib çıxarması da sonradan rəqəmlərin artmasına şərait yaradan amillərdən oldu.

Ötən il dünyanın koronavirus pandemiyası ilə üzləşdiyi bir vaxtda Azərbaycan Prezidentinin təşəbbüsü ilə Qoşulmama Hərəkatı Təmas qrupunun videokonfrans şəklində "COVID-19-a qarşı birlikdəyik" mövzusunda Zirvə toplantısının keçirilməsi təbii ki, heç də təsadüfi deyildir. Çünki BMT-yə üzv dövlətlərin üçdəikisini əhatə edən Qoşulmama Hərəkatı qlobal həmrəyliyin formalaşdırılmasında əhəmiyyətli rol oynayır.

Azərbaycan Prezidenti, Qoşulmama Hərəkatının sədri İlham Əliyev həmin Zirvə görüşünün iştirakçılarının nəzərinə çatdırdı ki, koronavirus pandemiyası dünyada vəziyyəti tamamilə dəyişdiyindən yeni reallıqlar meydana çıxıb. Azərbaycan yeni vəziyyətə çevik və adekvat reaksiya verib. Dövlət başçısı qeyd etdi ki, COVID-19 qlobal pandemiyası bütün dünya dövlətlərinə mənfi təsir göstərir. Heç bir ölkə bundan sığortalanmayıb. Qarşılıqlı dəstək, özünəqapanmama və yalnız birgə səylərlə COVID-19-a qalib gələ bilərik: "BMT Baş katibi Antonio Quterreş tərəfindən koronavirusa qarşı mübarizə məqsədilə qlobal humanitar cavab planının elan edilməsini, BMT Baş Assambleyasında müvafiq qətnamələrin qəbul olunmasını və Ümumdünya Səhiyyə Təşkilatının pandemiyaya qarşı qlobal mübarizədə oynadığı mühüm rolu yüksək qiymətləndiririk".

Pandemiyanın ilk günlərindən ÜST-ün aparıcı mütəxəssislərindən ibarət heyətin 2020-ci ilin mart ayında ölkəmizə səfər edərək vəziyyətlə tanış olmasına, Azərbaycana göstərdiyi dəstəyə və Zirvə görüşündə iştirakına görə təşkilatın Baş direktoru Tedros Adhanom Gebreyesusa təşəkkürünü bildirən dövlət başçısı onu da qeyd etmişdir ki, bu, bizim təşəbbüsümüzlə keçirilən 2-ci Zirvə görüşüdür: "Sədri olduğumuz Türkdilli Dövlətlərin Əməkdaşlıq Şurasının mənim təşəbbüsüm ilə aprelin 10-da COVID-19-a qarşı Zirvə görüşü keçirilmişdir. Ümumdünya Səhiyyə Təşkilatının Baş direktoru həmin Zirvə görüşündə də iştirak etdi və dəyərli tövsiyələrini verdi".

Azərbaycan Prezidenti Qoşulmama Hərəkatının "Ümumdünya Səhiyyə Təşkilatı və onun Baş direktoruna dəstək" adlı 9 aprel tarixli bəyanatını da xatırladaraq vurğuladı ki, ÜST-ün Baş direktoru tərəfindən martın 23-də ünvanlanmış məktubda Azərbaycanda görülmüş işlərə yüksək qiymət verilib, pandemiyaya qarşı görülən tədbirlərə görə nümunəvi ölkə kimi dəyərləndirilib.

Bu ay ölkəyə gətirilən vaksinin əhalinin müəyyən sosial təbəqəsinə vurulması bu bəladan xilasın mümkünlüyü ilə bağlı düşüncələri dəyişməyə bilməzdi. TƏBİB-in vaxtaşırı keçirdiyi mətbuat konfranslarında səsləndirilən rəqəmlərin müsbət məcraya yönəlməsi, vaksinasiyanın tətbiq edilməsi tezliklə bu bəladan xilas olunacağımızı şərtləndirir. Lakin bu hələ o demək deyil ki, koronavirus ölkəmizdən uzaqlaşmaq ərəfəsindədir. Doğrudur, vəziyyətin getdikcə müsbət məcraya doğru dəyişməsi imkan verir deyək ki, qadağalar dövrü arxada qalıb. Bununla əlaqədar olaraq bəzi ictimai-iaşə, xidmət təşkilatları artıq öz əvvəlki iş şəraitinə qayıtmağa başlayıb.

Son günlər yeni dalğanın qaçılmazlığı mətbuatın gündəmini zəbt etməkdədir. Mütəxəssislər bildirirlər ki, zamanla belə dalğavari yoluxmalar koronaviruslara və eləcə də COVID-19 virusuna xasdır. Bu da onu deməyə əsas verir ki, peyvənd çıxmazsa və ya virus mutasiyaya uğrayıb virulentliyini itirməzsə, ölkələrin 70 faizinin əhalisi virusa yoluxub immunitet qazanana qədər pandemiya davam edəcək və biz bir neçə yoluxma dalğası ilə rastlaşacağıq.

Dalğaların bir-birindən xüsusi fərqlənmə predmetləri yoxdur və bunun qarşısını almaq üçün qızıl qaydalar eyni olaraq qalır: ya uzunmüddətli sərt karantin rejiminə keçilməli, ya da tibb elminin tələb etdiyi kimi, ən son izolyasiya tədbirlərinə əməl olunmalıdır. Bununla yanaşı, klasterlərə nəzarət ələ alınmalı və insanların şəxsi məsuliyyətlərinin önəmi onlara davamlı şəkildə, inandırıcı formada izah olunmalıdır ki, iqtisadiyyata ziyan vurulmadan, yəni sərt karantin rejimləri tətbiq edilmədən virus nəzarət altında olsun.

Bəzi ölkələrdə koronavirus sürətlə yayılarkən, bəziləri ikinci dalğa təşvişi yaşadı. Türkiyə mətbuatının verdiyi xəbərə görə, İngiltərənin səhiyyə mütəxəssisləri iyul ayının əvvəlində qadağaların yumşaldılmasından sonra yarana biləcək epidemiya vəziyyəti ilə bağlı hökuməti xəbərdar edib. Bildirilir ki, 100 il əvvəl yaşanan İspan qripinin ikinci dalğası birincidən daha ölümcül olub. Bəs növbəti dalğa qaçılmazdırmı və nə qədər təhlükəli ola bilər?

Bu dalğanı dəniz dalğasına bənzədən mütəxəssislər hesab edirlər ki, o, tamamilə geri çəkilmə olduqdan sonra baş verəcək. Alimlərin fikrincə, hazırda dünya ölkələrində baş verən artım və azalmanın ikinci dalğa ilə əlaqəsi yoxdur. Onlar düşünürlər ki, növbəti dalğanın olması üçün virusun yayılması nəzarət altına alınmalı, yoluxma faktları minimuma düşməlidir. İngilis mütəxəssisləri bildirirlər ki, virus başladığı ilk gündəki kimi, yoluxucu və öldürücü formasını qoruyur. Əgər İngiltərədə hazırda qoyulan qadağalar və əməl olunan qaydalar aradan qaldırılsa, virusla bağlı vəziyyət dəhşətli hal ala bilər. Müxtəlif universitetlərin mütəxəssisləri qış aylarında ikinci dalğanın qaçılmazlığını və hökumətlərin buna hazırlaşmasının vacib olduğunu gizlətmirlər.

Ölkəmizdə virusun yayılması ilə bağlı gərginlik arxada qalıb. Lakin tibbi personalın da yaxşı hazırlaşdığı növbəti dalğanın bizdən yan keçməyəciyini də unutmamalıyıq. Həyatımızın normal məcrasına düşməsi ilk növbədə özümüzdən asılıdır: vaksinasiya prosesində fəal olmaq, qoyulan qaydalara əməl etmək və təbii ki, dezinfeksiyanı, maskanı unutmamaq. Bizi qarşıda pandemiyasız bahar gözləsin deyə məsuliyyətimizi artırmalıyıq. Axı Qarabağda dinc quruculuq işləri xalqımızı gözləyir...

Məhəmməd NƏRİMANOĞLU,
"Azərbaycan"

Ermənistan daha böyük siyasi böhranın astanasındadır

Əvvəli 1-ci səh.

Bundan başqa, seçkilərin vaxtının dəyişdirilməsi də təklif olunur. Parlament buraxıldıqdan sonra 40 gündən 55 günə qədər seçkilər keçirilməlidir.

Ermənistanın konstitusiyasına görə, hökumət başçısının istefasından sonra deputatlar iki iclasda yeni baş naziri seçə bilməyəcəyi təqdirdə parlament buraxıla bilər. Deputatlar hökumətin proqramını təsdiqləməsə, parlament buraxılır. Konstitusiyaya görə, erkən parlament seçkiləri qanunverici orqanın ləğv edilməsindən sonra 30 gündən tez və 45 gündən gec olmayaraq keçirilir.

Ermənistan müxalifəti isə bu layihəyə qarşı çıxaraq hökuməti istefaya göndərməyi, müvəqqəti hökumət qurmağı və sonra erkən seçki keçirməyi təklif edir. Gözlənilir ki, bununla əlaqədar ölkədə siyasi qarşıdurma yaxın vaxtlarda daha da kəskinləşəcək.

Qeyd edək ki, müharibədə məğlubiyyətin səbəbləri ilə əlaqədar Ermənistanda hər gün müxtəlif səpkidə fikirlər səslənməkdədir. Bu mövzuda Paşinyan hakimiyyəti ilə keçmiş iqtidarların təmsilçiləri arasında kəskinləşən qarşıdurma yeni siyasi çəkişməyə səbəb olub. Belə ki, keçmiş baş nazirin müavini Armen Gevorqyan Qarabağdakı müharibənin səbəbləri və erməni tərəfinin məğlubiyyəti ilə bağlı məqalə yazıb. Qeyd edib ki, Nikol Paşinyan və komandası Qarabağ probleminin həllini Ermənistan iqtisadiyyatına sürətli investisiyaların cəlb edilməsinin və möhkəmlənməsinin qarantı kimi gördü.

Ermənistan rəhbərliyinin səhvlərindən danışan Gevorqyan bildirib ki, Paşinyan hakimiyyətdə olduğu illərdə bir neçə strateji səhv edib. Bu səhvlər isə hazırda məlum olan nəticələrə gətirib çıxarıb. O, Paşinyanın Qarabağ məsələsində "sürətli və dinc həll yolu"na getməsini ilk səhv hesab edir. Gevorqyanın fikrincə, ikinci səhv isə Paşinyan və komandasının Qarabağ məsələsinin detallarını ictimaiyyətdən gizlətməsi və barışıq üçün ictimai rəy hazırlamamasıdır.

Gevorqyan baş nazirin strateji tərəfdaş məsələsində düzgün seçim edə bilmədiyini də düşünür. Buraya Qərbin bəzi ani vədlərinə görə Rusiya ilə illərdir qurulmuş münasibətlərin soyuması daxildir: "Paşinyan və onun komandası Ermənistandakı Rusiyapərəst düşüncəli işgüzar elitanın imkanlarını məhdudlaşdırmağa, onları "köhnə hakimiyyətin şəriki" kimi qələmə verməyə başladı, paralel olaraq Qərb tərəfdaşları hökumət üçün maliyyə yastıqları yaratdılar".

Beləliklə, sosial-iqtisadi çətinliklər məngənəsində boğulan Ermənistanda müharibədən sonra əhvali-ruhiyyə getdikcə çökməkdədir. Dərin ruh düşkünlüyünə qərq olan əhali çıxış yolunu mühacirətdə görür. Hələlik pandemiya ucbatından ölkəyə giriş-çıxış məhdudlaşdırılıb. Lakin bütün bunlara baxmayaraq, əhalinin sayı yenə sürətlə azalmaqda davam edir, xaricə köçənlərin sayı artır. Əhalinin təbii artım səviyyəsinin get-gedə aşağı düşməsi isə erməni sosioloqlarının hakimiyyətə ünvanlanmış xəbərdarlıqlarının çoxalmasına səbəb olub. Real vəziyyət Ermənistanın faktiki olaraq demoqrafik böhran yaşadığını, bu problemin həlli perspektivinin olmadığını göstərir. Erməni sosioloqu Samvel Manukyan deyib ki, bir il içində 150-200 min erməni mühacirət edə bilər. Köç edənlərin əksəriyyəti isə Rusiya istiqamətini seçəcək. Çünki Rusiya onlara yeni həyat qurmaq üçün daha çox imkanlar vəd edir. Asan sosiallaşma, mövcud məşğulluq imkanları Rusiyada daha böyükdür. Üstəlik, bu ölkədə dil maneəsi yoxdur.

Bütövlükdə bütün bunlar Ermənistanın böyük tənəzzül yaşadığını göstərir. Görünən budur ki, işğal siyasətinin qurbanı olan ölkə üzləşdiyi problemlərdən hələ uzun müddət xilas ola bilməyəcək.

Elçin CƏFƏROV,
"Azərbaycan"

Epizootik vəziyyətlə əlaqədar əməl edilməsi zəruri olan qaydalar

Hazırda dünyanın bir sıra ölkələrində yüksək patogen quş qripi xəstəliyi qeydə alınıb və xəstəliyin yayılması arealı genişlənməkdə davam edir. Qeyd edək ki, xəstəliyin törədicisi əksər hallarda vəhşi quşlar vasitəsilə yayılır və ev quşlarının yoluxması xəstə vəhşi quşlarla təmas nəticəsində baş verir.

Qida Təhlükəsizliyi Agentliyindən AZƏRTAC-a bildiriblər ki, köçəri quşların miqrasiya marşrutlarının respublikamızın ərazisindən keçməsi, habelə həmin quşların daimi və müvəqqəti məskunlaşma yerlərinin ölkə ərazisində mövcudluğu quş qripi xəstəliyinin yayılması riskini artırır. Bununla əlaqədar olaraq vətəndaşlar bir sıra mühüm qaydalara əməl etməlidirlər:

- ailə təsərrüfatlarında və müxtəlif həcmli fermer təsərrüfatlarında quşların yalnız qapalı şəraitdə saxlanması, təsərrüfatda olan quşların, həmçinin onların yemlənməsi üçün istifadə olunan yemlərin vəhşi quşlarla təmasının qarşısının alınması;
- ölü halda çöl və ev quşlarına rast gəldikdə bu barədə aidiyyəti üzrə AQTA-nın 1003-Çağrı Mərkəzi və regional bölmələri, rayon baytarlıq idarələri və s. məlumat verilməsi;
- quşlarla təmas zamanı (qulluq, yemləmə, daşınma və s.) gigiyena qaydalarına ciddi şəkildə əməl olunması və sanitariya-gigiyena tələblərinin gözlənilməsi;
- quşların nəqliyyat vasitələrində açıq şəkildə, baytarlıq nəzarətindən kənar və müşayiətedici baytarlıq sənədləri olmadan daşınmaması;
- quşların açıq şəkildə satılmasına və ya yol kənarlarında, ticarət obyektlərində, ictimai iaşə müəssisələrində və digər yerlərdə diri halda satışının, yaxud nümayiş olunmasının həyata keçirilməməsi;
- qoruq ərazilərində, parklarda, dəniz kənarında və digər açıq ərazilərdə vəhşi və sinantrop (yaşayış yerlərində məskunlaşmış göyərçin, sərçə, qarğa və s.) quşlarla təmasa yol verilməməsi;
- təsərrüfatlara başqa təsərrüfatlardan quş, yem və qulluq əşyalarının gətirilməməsi və s.

Vətəndaşlara epizootik vəziyyətlə bağlı diqqətli olmaq, eyni zamanda xəstəlik əlamətləri müşahidə edilən və ya tələf olan quş cəsədlərindən uzaq durmaq, şübhəli hallarla bağlı dərhal aidiyyəti üzrə məlumat vermələri tövsiyə olunur.